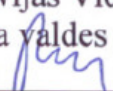

APSTIPRINU:

Latvijas Vides, ģeoloģijas
un meteoroloģijas centra valdes priekšsēdētājs

 A. Leitass
2011.g. "10" "10"

**Instrukcija par
Lietot ja pienākumiem un atbildību
Latvijas siltumnākotnes efektu gāzu emisijas vienību reģistrācijā**

IEVADS

Instrukcij ir aprakstīta Latvijas Emisijas tirdzniecības reģistra (ETR) lietotāja pienākumi un atbildība.

Instrukcija ir izveidota balstoties uz „Guidance for Security Requirements, authentication and access to the National Registries” pielikumu “ANNEX 2XXX National Registry – Terms of Use”, kā arī uz “Eiropas Savienības Emisiju tirdzniecības sistēmas / Kioto protokola Emisiju tirdzniecības reģistra lietošanas ceļvedi”.

Instrukcija tiks pārstrādāta pēc nepieciešamības, par to informējot visus ETR lietotājus.

SATURS

1. Ievads	<u>2</u>
2. Konta pieejas informācija	<u>4</u>
3. Reģistrācija lietošanai izmantotās tehnikas un programmatūras drošība	<u>5</u>
4. Reģistrācija informācija	<u>7</u>
5. Emisiju kvotu pārskaitījumu procedūra	<u>8</u>
6. Par juridiskās / fiziskās personas konta atvēršanu darbības uzsākšanai Eiropas Savienības Kopienas reģistrācijā	<u>9</u>
7. Dokumentu iesniegšana kārta	<u>10</u>
8. Reģistrācija palīdzības dienests	<u>11</u>
9. Pielikumi	<u>12</u>

1.Konta pieejas informācija

1. Sakarā ar augstāk lēmuma autentifikācijas mehānismā ieviešanu, šobrīd, lai ieieta Latvijas siltumnāģu emisijas vienību reģistrā (turpmāk – reģistrs) mūsu lapā <https://etrlv.lvgmc.lv>, obligāti jānorāda katram uzņēmumam / pilnvarotās personas / kontā turētāja kontaktpersonas nemainīgā *Internet Protocol* (IP) adrese piekļūst meklim.
2. Konta piekļūvei reģistrā tiek izmantota lietotājvārds un paroles kombinācija.
3. Konta piekļūves parole:
 - 3.1. Konta piekļūves parole sastāv no vismaz 8 simboliem un tajā ir jābūt ciparu un burtu kombinācijai;
 - 3.2. Konta piekļūves parolei nav noteikts derīguma termiņš, tomēr katram lietotājam parole ir jāmaina vismaz reizi trijos mēnešos;
 - 3.3. Parole nedrīkst atkārroties un tajā nedrīkst būt elementi, kas ir viegli saistīti ar lietotāju (piemēram, vārds, uzvārds, dzimšanas datums utt.).
4. Ja lietotājs negrib pats mainīt sava konta paroli, tad to var nomainīt reģistra administrators pēc lietotāja pieprasījuma:
 - 4.1 reģistra administrators pēc tam nosūtā mainīt paroli uz lietotāja elektroniskā pasta (e-pasta) adresi, kas ierakstā konta lietotāja kontaktinformācijas sadaļā konkrētā kontā;
 - 4.2 elektroniskajā pastā reģistra administrators uzsver, ka konta lietotāja parole ir jānomaina uz sev vien zināmu, emotīvā paroles izveidošanas nosacījumus.
4. Parole, kas ir izsniegta piekļūvei reģistra kontiem, ir pilnīgi privāta. Nekādā gadījumā nedrīkst paroli darīt zināmu citai personai, ieskaitot reģistra administratoru, reģistra palīdzības dienestu vai citu šādu cita kontā turētāju reģistrā.
5. Ja jebkādā veidā tiek prasīta konta pieejas informācijas ievade vai kādā citā veidā tiek pieprasīts sniegt konta pieejas informāciju, ziņojiet par šo gadījumu reģistra administratoram pēc iespējas ātrāk zvanot reģistra palīdzības dienestam.
6. Ja lietotājam ir aizdomas, ka citi cilvēki varētu būt piekļuvuši jūsu konta piekļūves informācijai vai kā savādāk ir uzzinājuši lietotāja lietotājvārdu un paroli, nekavējoties sazināties ar reģistra administratoru pa tālruni, bet, ja gadījumā šādu informāciju esat ieguvuši nedrīstas nogalē, tad nosūtiet informāciju uz reģistra palīdzības dienesta e-pastu vai sazinieties ar reģistra administratoru pirmajā pieejamajā darba dienā.
7. Lietotājiem ir iespējams nomainīt savu pieejas paroli reģistra programmatūrā (skatīt reģistra lietošanas instrukciju).

¹ piekļūve Latvijas Emisiju tirdzniecības reģistram būs atvērta tikai izmantojot datorus ar nemainīgā interneta protokola adresi piekļūst meklim, informācija tika prasīta 1.un 2.pielikumā.

² http://www.meteo.lv/upload_file/SEG_REGISTRS/ETR_user_manual_CR_01112009.pdf

2. Reģistrācijai izmantotās tehnikas un programmatūras drošība

1. Lietotāja piekļūme ir izmantot un atjaunot pretvīrusu programmatūras un ugunsdrošības programmatūru, kuras minimums reizi nedēļā, kā arī veikt pilnīgu un padziļinātu pārbaudi ar antivīrusu programmatūru vismaz reizi divās nedēļās.
2. Operatīvajās sistēmās (OS) un citu programmatūru, kas uzstādītas uz reģistrācijai piekļūvei izmantotās tehnikas, jābūt atjaunotai ar jaunākajiem drošības līmeņiem, kurus ir izstrādājuši tās pašas pieejas programmatūras izstrādātāji.
3. Nekad nelietojiet saites, ko esat saņēmuši e-pastos, lai piekļūtu savam kontam reģistrācijā:
 - 3.1. Nekad gadījumā nevērieties pašdiem e-pastiem pievienotos pielikumos;
 - 3.2. Reģistrācija administrators nekad nesūtīs elektroniskā pasta vēstules ar prasījumu ievadīt vai ziņot konta pieejas informāciju;
 - 3.3. Reģistrācija administrators nekad nesūtīs konta lietotājam e-pastus ar rīkojumu vai prasījumu lejupielādēt konkrētu programmatūru, kas, kā teikts, ir jāizmanto, lai piekļūtu reģistrācijai.
4. Ja jūs saņemat uz saviem e-pastiem informāciju par reģistrāciju ar pielikumiem, kas netiek sūtīti no reģistrācija administratora, prārīcinieties par e-pasta izcelsmi un saturu.
5. Nekad gadījumā neatveriet pielikumus, piemēram, ar Microsoft Windows.com, .bat, .vbs, .WSH vai .exe faila nosaukumiem.
6. Ja ir kādas aizdomas par saņemto e-pastu, sazinieties ar reģistrācija administratoru.
7. Reģistrācija administratora kontam drīkst piekļūst tikai konkrētās reģistrācija uzturētāja iestādes norīkotie darbinieki un piekļūvei drīkst izmantot tikai oficiālās un uzticamās programmas.
8. Datoram, kurš tiek izmantots, lai piekļūtu reģistrācijai ar reģistrācija administratora piekļūves tiesībām, ir jābūt aizsargātam, cik labi vien iespējams.
9. Lai piekļūtu reģistrācija kontam, ir jāizmanto dators, pieeja kuram Jums ir tikai kā lietotājam, nevis kā administratoram.
10. Uz sava datora izmantojiet datora ekrānsaudzētāju, kas aktivizējas 3 minūšu laikā, ja dators netiek izmantots.
11. Uz sava datora uzstādiet iespiestu, ka 5 minūšu laikā, ja dators netiek izmantots, tiek aktivizēta sistēmas drošības režīms. Atjaunojiet piekļūvi datoram pēc drošības režīma atslēgšanas tikai ar datora paroles ievadīšanu.
12. Nekad gadījumā nesaglabājiet savu pieejas informāciju par reģistrācija programmu, kuru izmantojat piekļūvei reģistrācijai.
13. Izvairieties (izmantojot PC BIOS uzstādīšanai) uzstādīt uz datora pašpalaišanas funkciju no CD / DVD un / vai USB ierīcēm. Aizsargājiet BIOS piekļūvi ar uzticamu un neuzminamu paroli (sk. iepriekš), kas atšķiras no parastās piekļūves paroliem, ko izmantojat šaj datorā.
14. Neuzstādiet savu datoru kā koplietošanas datoru. Neizmantojiet koplietošanas funkciju, lai izveidotu savienojumu ar reģistrācija ar citiem cilvēkiem.

15. Piek uvei re istram neizmantojiet datoru, kuram piek stat, izmantojot att l s piek uves funkciju.
16. Nedalieties ar J su datora inform ciju (piem ram, mapes un / vai printeri), k ar nepalaidiet serverus (piem., HTTP (s), ftp utt), neapmainieties ar datn m (piem ram, BitTorrent) no datora, kas tiek izmantots piek uvei re istram.
17. Nepiesaistiet savam datoram neuzticamu un pret v rusiem neskan tu USB ier ci.

3.Re istra inform cija

1. Regul rī p rbaudiet re istra m jas lapu <https://etrlv.lv/gmc.lv>, kur s kumlap tiek public ta jaun k inform cija par Latvijas un p r jo dal bvalstu re istra darb bu, k ar lietot jiem dom tie br din jumi un ieteikumi.
2. Ja re istrs netiek izmantots 5 min tes p c piek uves tam, re istra lietošanas sesija tiek sl gta. Š d gad jum , pirms piek t kontam atk rtoti, piln b aizveriet izmantoto p rl kprogrammu, un ievadiet konta piek uves inform ciju tikai p c tam, kad piln b no jauna ir palaista p rl kprogramma.
3. Lai piek tu re istrām, re istra t mek a lapas adresi vienm r ir j ievada uzreiz p rl kprogrammas adresu nor d t j .
4. Ejot prom no savas darba vietas vai datora, kuru izmantojat piek uvei re istrām, vienm r pirms aiziešanas izejiet no re istra programmas un aizveriet izmantoto p rl kprogrammu.
5. Ejot prom no datora, v lams datoru atst t gaid šanas rež m , no kura var iziet tikai ievadot datora lietot ja paroli.

4.Emisiju kvotu p rskait jumu proced ra

2011.gada 19.janv r , sakar ar emisijas kvotu z dz bu gad jumiem no Eiropas Savien bas Emisiju kvotu tirdzniec bas sist mas dal bvalstu re istru kontiem, Eiropas Komisija pie ma l mumu blo t gan iekš jos, gan r jos p rskait jumus visu dal bvalstu re istros.

Saska ar ANO Visp r j s konvencijas par klimata p rmai m L gumsl dz ju konferences pušu pie emto L mumu 24/CP.8 pielikuma 25b un c punktiem, kas nosaka, ka vis m dal bvalst m ir j veic visi pas kumi, lai nov rstu nelikum gu piek uvi un manipul cijas re istra kontos un lai aizsarg tu re istra sist mu pret jebk da veida ielaušanos, Latvijai ir j ievieš augst k l me a autentifik cijas meh nismus.

S kot ar 2011.gada 7.martu un l dz tam br dim, kam r re istr neb s ieviesti citi augst k l me a autentifik cijas meh nismi, saska ar Eiropas Komisijas pras bu k augst k l me a autentifik cijas meh nisms re istr tiek nodrošin ta opcija, ka tikai Latvijas re istra administrators var ierosin t un veikt p rskait jumus no Latvijas re istra konta uz jebkuras citas valsts kontu. Visu Latvijas re istra lietot ju pieejas tiks noblo tas nosakot tiem statusu „tikai las t” (*Read Only*).

Sakar ar iepriekšmin to ierobežojumu, re istr tiek pie emta jauna p rskait jumu proced ra :

1. Latvijas re istra lietot js vai konta pilnvarot persona / konta tur t ju apstiprin t persona iesniedz re istra administratoram valsts sabiedr b ar ierobežotu atbild bu „Latvijas Vides, eolo ijas un meteorolo ijas centrs” (turpm k – Centrs) p rskait juma pieteikuma formu (1.pielikums);
2. P rskait juma pieteikuma iesniedz jam ir j em v r ar re istra administratora darba laiks, l dz ar pieteikums j iesniedz savlaic gi.
3. P rskait juma pieteic jam ir j r in s, ka re istra administrators var kontakt ties ar pieteikum nor d t konta, no kura tiks veikts p rskait jums, tur t ju (konta 1. vai / un 2. kontaktpersonu), lai p rliecin tos, ka pieteic jam ir ties bas p rst v t konkr t konta tur t ju, k ar lai p rliecin tos, ka pieteikums ir leg ls.
4. Lietot jiem pašiem j seko l dzi sava konta st voklim un emisiju kvotu daudzumam. Visiem Latvijas emisiju tirdzniec bas dal bniekiem (operatoriem) ir j sapl no savu Emisiju kvotu daudzumu t , lai var tu l dz katra gada 30.apr lim nodod valsts kont iepriekš j gad rad to CO₂ emisiju apjom (1tonna CO₂ emisiju = 1 emisiju kvota), saska ar Latvijas Ministriju kabineta noteikumu Nr.661 "K rt ba, k d notiek darb bas ar emisijas kvot m un tiek veidoti iek rtu kopfondi".

5. Par juridiskās / fiziskās personas konta atvēršanas darbības uzsākšanai Eiropas Savienības Kopienas reģistrā

Informācija par juridiskās / fiziskās personas konta atvēršanas darbības uzsākšanai Eiropas Savienības Kopienas reģistrā tiek prasīta, lai varētu sagatavot speciāla formāta dokumentāciju datu migrāšanai un atvērt kontus Eiropas Savienības vienotajā Kopienas reģistrā, sākot ar nākamā 2012. gada janvāri http://ec.europa.eu/clima/news/articles/news_2011071802_en.htm (Pielikums Nr.2. un 3.).

6. Dokumentu iesniegšanas kārtība

1. Pieteikuma formas, kas saistītas ar reģistru var iesniegt "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" (LV MC) elektroniski / vai personiski papīra izdrukas veidā (aizlīmēt aploksn un adresēt reģistra administratoram)/vai pa pastu:
 - 2.1. Elektroniski:
 - 2.1.1. Aizpildīt, parakstīt un iesniegt pieteikumu nosūtīt reģistra administratoram uz elektroniskā pasta adresi: Jelena.Lazdane@lvgmc.lv; Aiva.Puete@lvgmc.lv, parāli nosūtīt oriģinālu pa pastu;
 - 2.1.2. Var izmantot Latvijas elektronisko parakstu, lai elektroniski parakstītu pieteikuma formu.
 - 2.2. Papīra izdrukas veidā:
 - 2.2.1. Pieteikumam ir jābūt apstiprinātam – parakstītam un apzīmētam;
 - 2.2.2. Pieteikumu personiski iesniedz LV MC (aizlīmēt aploksn un jāadresē reģistra administratoram).
 - 2.3. Pa pastu:
 - 2.3.1. Pieteikumam ir jābūt apstiprinātam – parakstītam, apzīmētam un adresētam reģistra administratoram.
5. Pieteikuma formas ir pieejama LV MC reģistra tīmekļa lapā (http://www.meteo.lv/public/SEG_registram.html);
6. Dokumenti un pieteikumi sakarā ar līguma noslēgšanu jāiesniedz Klientu apkalpošanas daļā vai pa e-pastu klientu.serviss@lvgmc.lv.

7.Re istra pal dz bas dienests

2. Re istra pal dz bas dienests izs ta re istr atv rto kontu kontaktperson m e-pastus tikai t d gad jum , ja ir nepieciešam ba steidzami inform t lietot jus par iesp jamiem vai re liem draudiem re istra lietošan vai lai izs t tu br din jumus.
3. Re istra pal dz bas dienests izs ta ar inform ciju par termi iem, piem ram, emisiju kvotu nodošan un pieteikšan .
4. Re istra pal dz bas dienesta elektronisk pasta adrese ir lvetr.helpdesk@lvgmc.lv.
5. Re istra administratoru elektronisk s pasta adreses ir Jelena.Lazdane@lvgmc.lv; Aiva.Pu_e@lvgmc.lv.
6. Ja tiek sa emta elektronisk pasta v stule no citas adreses, bet tiek nor d ts, ka inform cija attiecas uz re istru, vai tiek nor d ts, ka inform cija ir no re istra pal dz bas dienesta vai re istra administratoriem, nekav joties sazinieties ar re istra administratoru pa t lruni: [+371 67032015](tel:+37167032015).
7. Re istra dienesta darba laiks darba dien s ir no 8:30 – 17:00.
8. Re istra administratoru darba laiks ir no 8:30 – 17:00.